

การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝัง แก่นักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี

โกสุม สายใจ¹

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และเพื่อศึกษาแนวทางการปลูกฝังกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาเอกชน 2 แห่งในจังหวัดนนทบุรี รวมจำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบรายคู่ตามแบบของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้นักศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมในระดับมากที่สุดได้แก่ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านกิริยาจาสุภาพด้านความมีวินัยด้านความสามัคคีด้านความรับผิดชอบด้านความอดทน ขยันหมั่นเพียร ด้านความกตัญญูรู้คุณ ด้านการประหยัดด้านจิตสาธารณะด้านความเมตตา ในการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาเมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมไม่พบความแตกต่าง ในส่วนของแนวทางการปลูกฝังกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา พบว่าคณาจารย์และบุคลากรควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม การสอดแทรกเรื่องราวทางคุณธรรมจริยธรรมทุกครั้งทีสอนกำหนดให้เป็นงานสำคัญของสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติทางจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : กิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรม การปลูกฝัง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Educational Activities Supporting Ethical Behavior for Students of the Private Higher Education in Nonthaburi

Kosoom Saichai¹

¹Faculty of Liberal Arts, Rajapruk University

Abstract

The main objectives of this research were to study and compare the educational activities supporting ethical behavior for students of the private higher education in Nonthaburi categorized by age, position, and working experience, and to study the approach to promote such activities. The samples comprised 2 private higher education institutes and 216 graduate level instructors. The research instrument was a rating scale questionnaire. The obtained data were analyzed by frequency, percentage, means, standard deviation, one-way analysis of variance, and Scheffe's method. The results of the study suggested that the educational activities supporting ethical behavior as a whole were rated at a highest level. The ethical behavior studied were honesty, gentleness, orderliness, unity, responsibility, tolerance, gratitude, economy, voluntary public service, and mercy. With regard to the instructors' attitudes toward such activities, no significant differences were found. The 5 approaches to promote the activities included being good role models for students, moral values and conscience to be a good man, incorporating virtue and morality into classroom teaching, specifying ethical behavior as part of the institution's key goal, and continual support of these practices.

Keywords: ethical behavior, inculcation, private higher educational institution

1. บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นการจัดประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ “การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่องและมั่นคงตามศักยภาพของแต่ละคน ทั้งในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและสมาชิกของสังคม” (อ่ำรุ่ง จันทวานิช, 2542, น. 5-9) ในกระบวนการพัฒนาดังกล่าว สถาบันศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณภาพสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ และมีการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา สังคมอารมณ์ รวมทั้งด้านความคิดคำนึงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ใฝ่ในการเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ให้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, น. 64) รวมทั้งการปลูกฝัง

ความตึงามในทุกระดับการศึกษาเพื่อให้บัณฑิต/นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะในประเทศไทยคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญมากดังปรากฏในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ปีพ.ศ. 2544) มาตรา 4 ที่กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-11 ต่างก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยเน้นที่การพัฒนาจิตใจ ด้วยการกำหนดให้คน ต้องได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนได้แก่ 1) การพัฒนาให้เป็นคนเก่งที่มีปัญญา ใฝ่รู้ รู้จักคิด มี เหตุผล ขยันขันแข็งรู้จักพึ่งตนเองและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม สังคมและประเทศชาติ 2) การพัฒนาให้เป็นคนดี มีเมตตา กรุณา กตัญญู รู้คุณ ความสามัคคี ซื่อสัตย์สุจริต ละเว้นจาก อบายมุข มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และมีความเป็นประชาธิปไตยส่งผล ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งพัฒนาเยาวชนตามแผนพัฒนาดังกล่าว อย่างไรก็ตามการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณาจากผลการปฏิบัติและบริบททางสังคมยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังที่นลินี ทวีสิน (2549, น. 19) กล่าวว่า “...การพัฒนาการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรมยัง ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร สถานศึกษาจำนวนมากยังไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งเป็นเพราะการ ไม่ได้นำทรัพยากรที่มีอยู่ของสถานศึกษาและชุมชนมาใช้อย่างคุ้มค่าทั้งที่ชุมชนหรือองค์กรใน พื้นที่ของสังคมไทยมีทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดการสอนคุณธรรมจริยธรรมจำนวนมาก” ประกอบกับในปัจจุบันเกิดความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเริ่มเข้าสู่ภาวะ วิกฤตเห็นภาพสะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมเริ่มมีจิตสำนึกน้อยลงในเรื่องของความ ถูกต้องความดีงาม คุณธรรมประจำใจขาดการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของศีลธรรมและสิทธิหน้าที่ เกิดภาวะวิกฤตด้านคุณธรรมจริยธรรมในหลายด้านจนเกิดปัญหาความรุนแรงเพิ่มขึ้นในสังคม ความไม่ซื่อสัตย์สุจริตขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันคดโกงฉ้อ ราษฎร์บังหลวงขาดความรับผิดชอบขาดการยับยั้งชั่งใจ เกียจคร้านอยากรวทางลัดขาดการ ประมาทตนนิยมความฟุ้งเฟ้อฉาบฉวย ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ขาดการใช้ เหตุผลเชิงคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เกิดปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดโสเภณีการทำแท้ง เกื้อหนุนทำให้สภาพการณ์โดยรวมของสังคมน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง มีรายงานผลการสำรวจ เกี่ยวกับผู้ที่ถูกให้ออกจากงาน โดยพบว่าร้อยละ 83 ถูกออกจากงานเพราะปัญหาเรื่องความ ประพฤติและบุคลิกภาพในขณะที่เดียวกันมีผู้สำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการในการ พิจารณารับคนเข้าทำงานในหน่วยงานองค์กรต่างๆ พบว่าผู้ประกอบการส่วนมากมีความ ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะขยันประหยัดซื่อสัตย์อดทนเสียสละและมีความรับผิดชอบ คุณลักษณะเหล่านี้เป็นผลโดยตรงมาจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาซึ่งหลาย

คนต่างลงความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาที่จะจัดกระบวนการศึกษาปลูกฝังให้เยาวชนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน มีการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญาความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในการปลูกฝังและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาในเรื่องนี้ สุกตน์พงษ์ กุลบุตร (2549, น. 54) กล่าวถึงปัญหาการปลูกฝังว่ายังขาดการปลูกฝังอย่างยั่งยืนอาจจะอยู่บ้างแต่ก็เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวรในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการศึกษาของคณาจารย์ ผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสังคมมีความคาดหวังด้านจริยธรรมอย่างมาก ได้แก่ “1) ต้องเป็นสถาบันแห่งศีลธรรม (moral institute) ที่ช่วยกำหนดทิศทางของสังคม (social norm) 2) ผู้นำสถานศึกษาต้องเป็นต้นแบบด้านจริยธรรม (moral agent) การตัดสินใจของผู้นำสถานศึกษาต้องอยู่บนฐานของเหตุผลค่านิยมทางศีลธรรม (moral value) มากกว่าหลักการอื่นๆ 3) มีการบริหารงานโดยการทุ่มเทเพื่อให้เกิดบรรยากาศคุณธรรม นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข” (Greenfield, 1998, p. 178) สถานศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเพื่อประกอบการเชิงธุรกิจการศึกษาให้บริการความรู้ทั้งด้านวิชาการทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆ ทุกระดับชั้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้บริการทางการศึกษาและผลกำไร ซึ่งโดยทั่วไปจะถูกมองว่าให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมน้อยไปหรือมีการส่งเสริมกันเฉพาะในระดับการศึกษาพื้นฐาน จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจำเป็นจะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้ได้ ทั้งการหาวิธีการและสร้างมาตรฐานพัฒนาผู้เรียนในเชิงรุกเพื่อรองรับอนาคตที่จะมาถึงโดยสร้างผู้เรียนให้มีเกราะป้องกันตนให้อยู่รอด ประสบความสำเร็จได้ทั้งความสำเร็จส่วนตัว ชุมชน และสังคมเกิดสันติสุขต่อประเทศชาติโดยรวม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปลูกฝังกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี

3. สมมติฐานการวิจัย

การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันจำแนกตามอายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทฤษฎีจริยศาสตร์ของอริสโตเติล (Aristotle) (อ้างถึงใน วริยา ชินวรรณ, 2546, น. 80) คุณธรรมจริยธรรมทำให้นักุษย์มองเห็นแต่สิ่งที่มีคุณค่าเป็นลักษณะคุณธรรมเชิงพุทธิปัญญา ซึ่งเกิดจากการเรียนการสอน ทั้งคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับการปลูกฝัง ที่เกิดจากพฤติกรรมในธรรมชาติของมนุษย์ ต้องอาศัยการอยู่ร่วมกัน การประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องร่วมกันต้องมีลักษณะภาวะความเป็นกลาง ความดีหรือลักษณะทางสายกลางเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเพราะต้องตัดสิ่งที่ดีอยู่ทั้งปลายทั้งสองด้านที่เป็นความเข้มข้นและความอ่อนด้อยออก การทำได้ก็จะเข้าถึงความดี คือ การอยู่ดี ทำดีและชีวิตประสบความสำเร็จโดยมุ่งหวังให้ทุกอย่างเป็นไปตามสภาวะการณ์หรือเป็นไปตามธรรมชาติอย่างแท้จริง หลักทฤษฎีทางจริยธรรมของอริสโตเติลสามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหลักการว่าด้วยความดี ความสุขและทางสายกลาง เป็นต้น การนำมาใช้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชาให้ฝึกฝนในความดีก็จะทำให้สังคมมีความสงบสุข

4.2 ทฤษฎีจริยธรรมของคานท์ (Kant) (อ้างถึงใน วริยา ชินวรรณ, 2546, น. 86) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงคุณค่าของการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมว่าต้องเป็นเจตนาที่ดีและเกิดจากความตั้งใจจริงหรือมีมูลเหตุที่จงใจให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยเริ่มจากเหตุการณ์จูงใจที่ดีจะเป็นเงื่อนไขในการกระทำดีและผลจากการกระทำดีนั้นจะเป็นผลดีและมีประโยชน์การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นหลักสากลเป็นลักษณะของการกระทำตามหน้าที่และการให้ความเคารพยำเกรง มีเงื่อนไขและมีความเด็ดขาด โดยใช้ คติบท (Maxim) เป็นลักษณะการบรรยายการกระทำเชิง

อัตรานี้โดยมีพื้นฐานที่ดีและมีความรู้สึกแฉ่งด้วยเจตนาดีเสมอ ตามหลักการของคานท์ผู้บริหารจะต้องทำตามหน้าที่บริหารการศึกษาให้ก่อประโยชน์ต่อบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในด้านการศึกษา และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องรู้ว่าหน้าที่ของตนคืออะไร

4.3 ทฤษฎีจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก (Kohlberg) (อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2544, น. 24) จุดเริ่มต้นของการเกิดคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ที่ตัวตนของบุคคลโดยเริ่มจากผลประโยชน์ส่วนตนเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่เอื้อต่อมวลชนในระดับที่มากขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ การศึกษาจริยธรรมจากพฤติกรรมที่ความรู้ความเข้าใจระดับคุณธรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมได้ เมื่อต้องเลือก การดีค่าและการอธิบายคุณค่าหรือตัดสินใจอย่างไร หลักจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก มี 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1) การลงโทษและการเชื่อฟังที่รับรู้เฉพาะตนทำให้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ 2) ความแตกต่างระหว่างบุคคลและการแลกเปลี่ยนกันเพื่อแสวงหารางวัล 3) ความสัมพันธ์และการกระทำตามรูปแบบตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ 4) ระบบสังคมและความมีสิทธิรับผิดชอบ 5) สิทธิและความผูกพันในสังคมที่จะทำตามคำมั่นสัญญา 6) การยึดมั่นโนธรรมตามหลักสากล

5. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มีค่า IOC เท่ากับ 0.89 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และ 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีอยู่ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ รวม 459 คน กำหนดขนาดโดยพิจารณาจากตารางของเครจีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ 214 คนใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple sampling random) และแจกแบบสอบถามโดยผู้ช่วยวิจัยไป 230 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97 ทำการคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวน 216 ฉบับ ส่วนการสัมภาษณ์หัวหน้าหลักสูตร/ สาขา 5 คน ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ (F-test) และการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

8. ผลการวิจัย (Findings/ Results)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 216 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.40 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี รองลงมาร้อยละ 30.10 มีอายุมากกว่า 40-50 ปี ร้อยละ 19.00 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และร้อยละ 5.50 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.50 มีการศึกษาระดับปริญญาโท รองลงมาร้อยละ 15.20 มีการศึกษาระดับปริญญาเอก และร้อยละ 9.30 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาโท ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.20 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี รองลงมาร้อยละ 32.90 มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 5-10 ปี และร้อยละ 31.90 มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

8.1 การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษา คณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดนนทบุรีเห็นด้วยกับกิจกรรมการศึกษาที่ควรปลูกฝังให้นักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 8 ด้าน ได้แก่ด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้านกิริยาจา ความสุภาพด้านความมีวินัยด้านความสามัคคีด้านความรับผิดชอบด้านความอดทน ขยันหมั่นเพียร ด้านความกตัญญูรู้คุณด้านการประหยัด และเห็นด้วยในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตสาธารณะ และด้านความเมตตา

8.2 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

8.3 แนวทางการปลูกฝังกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา โดยคณาจารย์และบุคลากรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม ให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมการสอดแทรกเรื่องราวทางคุณธรรมจริยธรรมทุกครั้งที่สอนกำหนดให้เป็นงานสำคัญของสถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติทางจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

9. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้

9.1 กิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดนนทบุรี 10 ด้าน ดังนี้

9.1.1 กิจกรรมการศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะการปฏิบัติตนตามความถูกต้อง ไม่คดโกง ฉ้อราษฎร์บังหลวงทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าความซื่อสัตย์เป็นการควบคุมตนให้ประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมตรงไปตรงมา นิยมความจริง สมเหตุสมผล ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ยึดมั่นในศีลธรรมอันดีงามทั้งในหน้าที่การงานและการดำเนินชีวิตไม่คดโกง ไม่ใช้หน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งแต่ก่อนเป็นความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของข้าราชการที่เรียกว่าฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัจจุบันใช้ในความหมายเดียวกับคนทั่วไปที่ไม่ปฏิบัติตามความถูกต้องมีการเพิ่มลดทำให้ผลลัพธ์เปลี่ยนแปลงไปเพื่อประโยชน์ของบุคคล กลุ่มบุคคล การแก้ไขเรื่องนี้ต้องเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ โดยการปลูกฝังในเรื่องของความภาคภูมิใจในความถูกต้องดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริต ความละเอียดรอบคอบต่อการทำผิด ให้แก่นิสิตนักศึกษา ในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยกันปฏิเสธคนโกงมิให้มีหน้าตาในสังคม “ขอให้ร่วมกันผลิตคนดี เอาผิดคนโกงชาติ เปิดโปง และแสดงความขะเขวี่ยง ไม่แสดงความเคารพ แม้เป็นคนมีบารมี แนะนำให้ตั้งศาลฉ้อราษฎร์บังหลวง ลดขั้นตอนและกระบวนการ ขอแสดงความเสียใจที่คนไทยเฉยเมยต่อคนโกงชาติ ไม่สนใจเรื่องการปราบปรามคนโกง...บอกว่าไม่ใช่เรื่องของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายที่ประชาชนคิดเช่นนี้...อยากให้เปิดโปงคนโกงไม่ว่าจะใหญ่โตแค่ไหน ไม่ต้องไหว้วานหรือแสดงความเคารพ แต่จงแสดงความขะเขวี่ยง รังเกียจ คนโกงชาติบ้านเมือง เดี่ยวเชื้อโรคการโกงจะติด ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดต่อคนโกง...” (เปรม ติณสูลานนท์, 2555)

9.1.2 กิจกรรมการศึกษาด้านกิริยาวาจาสุภาพ โดยเฉพาะการกล่าวขอบคุณต่อผู้ให้ความช่วยเหลือทุกคนทั้งนี้เป็นเพราะนอกเหนือจากการแต่งกายสุภาพตามแบบที่สถานศึกษากำหนดแล้ว การมีกิริยาวาจาสุภาพยังทำให้ผู้พบเห็นประทับใจในความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ การกล่าวคำขอบคุณนับเป็นการสื่อสารด้วยวาจาสุภาพ ผ่านมาจากใจจริงของผู้สำนึกในผู้มีพระคุณ สอดคล้องกับแนวคิดของ มาแซลโกลด์สมิธ (Goldsmith, 2005) กล่าวว่า “...เราได้ขอบคุณท่านผู้มีพระคุณแล้วหรือยัง ถ้าขอบคุณแล้วขอให้ทบทวนอีกว่า ได้ขอบคุณอย่างจริงใจโดยระลึกถึงพระคุณของท่านจริงๆ หรือสักแต่กล่าวไปเพื่อเป็นพิธีหรือเพื่อบรรเทาใจ ไม่ให้น่าเกลียด ที่ต้องถามอย่างนี้เพราะอุปนิสัยแห่งคำขอบคุณที่กล่าวออกมาจะไม่เท่ากัน การขอบคุณอย่างจริงใจย่อมมีอุปนิสัยมากกว่า”

9.1.3 กิจกรรมการศึกษาด้านความมีวินัย โดยเฉพาะการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลง กฎหมาย ศีลธรรม และสังคมทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการปลูกฝังและส่งเสริมให้เป็นคนที่มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ขอบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามจนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีวินัย สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องตามแบบแผนที่แต่ละแห่งกำหนดขึ้น “การที่ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน อย่างมีเหตุผลและมีเป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเองโดยการจัดการตารางเวลาไว้สำหรับศึกษาเล่าเรียนและการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามตารางดังกล่าวได้ด้วยความตั้งใจเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอ เข้าเรียนตรงเวลา รวมไปถึงสามารถควบคุมการประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบแบบแผนของสังคม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิพลโดยรับบริการและให้บริการที่เป็นไปตามลำดับก่อนหลังสอดคล้องกับทฤษฎีจริยศาสตร์ของอริสโตเติล (อ้างถึงใน วริยา ชินวรโรจน์, 2546, น. 80) ที่ว่า “คุณธรรมจริยธรรมทำให้นักศึกษามองเห็นแต่สิ่งที่มีคุณค่าเป็นลักษณะคุณธรรมเชิงพุทธปัญญา ซึ่งเกิดจากทั้งการเรียนการสอน การได้รับการปลูกฝังและจริยธรรมเกิดจากพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องอาศัยการอยู่ร่วมกัน”

9.1.4 กิจกรรมการศึกษาด้านความสามัคคี โดยเฉพาะความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการทำกิจกรรมที่ดีทั้งนี้เพราะว่าความสามัคคี เป็นการรวมพลังกับคนอื่นด้วยความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อร่วมกันทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรักหมั่นคอย สอดคล้องกับแนวคิดของ (โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก แผนกการศึกษา, 2554) ที่ว่า “การรวมกำลังกับคนอื่น จะเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานใหญ่ๆ ได้สำเร็จ ซึ่งทั้งการรวมกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ สุดท้ายผู้ใดจะมีกำลังอย่างใด และกำลังความสามารถที่มีอยู่ด้วยความพร้อมเพรียง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่มีการวิวาทบาดหมางแบ่งกันทำหน้าที่ ไม่สับสน เกียจงาน เก่งแย่งกันหรือคิดชิงดีกัน ละทิ้งฐานะ รักษาหน้าที่ของตนให้งานดำเนินไปด้วยดี นำไปสู่ความเจริญมั่นคง และเป็นสิ่งคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ไปด้วย”

9.1.5 กิจกรรมการศึกษาด้านความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในสิ่งที่ดีและไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความรับผิดชอบเป็นความตั้งใจ ใส่ใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่เป็นผลเสียต่อหน้าที่การงาน และยอมรับผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะถูกหรือผิดพลาด และพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป “การยอมรับเป็นเรื่องของจิตสำนึกผิดชอบโดยไม่หลีกเลี่ยงไม่โยนความผิดให้คนอื่น มีความรับผิดชอบในชีวิตของตนทุกด้าน โดยยึดหลักเคารพ

ตนเอง เคารพผู้อื่น และมีความรับผิดชอบในการกระทำทั้งปวงของตนใส่ใจกับหน้าที่การงานของตนเมื่อรู้ตัวว่าทำผิดพลาดไปแล้ว จงรีบแก้ไขเสียโดยพลัน จึงนับได้ว่าเป็นคนซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลไปสู่การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านชีวิตและการงานเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ และเป็นที่ไว้วางใจของคนอื่นด้วย” (ศิริลักษณ์ เบญจภุมรินทร์, 2557, น. 85)

9.1.6 กิจกรรมการศึกษาด้านความอดทน ขยันหมั่นเพียร โดยเฉพาะความยับยั้งชั่งใจต่อสิ่งยั่วยุไปในทางที่ผิด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าความอดทน ขยันหมั่นเพียรเป็นความพยายามอย่างจริงจังเพื่อให้ประสบความสำเร็จในงานตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยไม่ย่อท้อ ถึงแม้จะพบอุปสรรคนานาประการโดยเฉพาะการอดทนต่อสิ่งยั่วยุต่างๆ ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมรอบตัวและรอบสถานศึกษาซึ่งนักศึกษาเป็นเยาวชนความอดทนในการยับยั้งชั่งใจเป็นเรื่องยากยิ่ง แต่ถ้าผ่านไปได้ก็จะเป็นความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจต่อตนเองและครอบครัว “การยับยั้งชั่งใจขึ้นอยู่กับการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิดให้การฝึกอบรมมาตั้งแต่เล็ก โดยต้องฝึกตัวเองก่อนฝึกลูก ถ้าพ่อแม่เป็นคนใจร้อน มุทะลุ ไม่อดทนต่อสิ่งใดๆ ก็รับประกันได้เลยว่าลูกก็จะซึมซับเอาพฤติกรรมต่างๆ ของพ่อแม่ไปด้วยอย่างแน่นอน จึงควรฝึกความยับยั้งชั่งใจของตัวเองให้ได้เสียก่อน (เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี) การฝึกให้รู้จักการอดทนรอคอย เริ่มจากเรื่องเล็กๆ ระยะเวลาสั้นๆ เหมาะสมกับวัยของเด็ก เมื่อลูกเริ่มโตก็ค่อยๆ เพิ่มระยะเวลามากขึ้น หรืออดทนในเรื่องที่ยากขึ้นฝึกให้รู้จักความภาคภูมิใจในตัวเองเมื่อสามารถอดทนได้ พ่อแม่ก็ต้องชมหรือให้รางวัล เมื่อทำได้ก็จะได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็นการเน้นย้ำให้รับรู้ว่าเขากำลังทำในสิ่งที่ดีและเป็นการสร้างความภาคภูมิใจที่เขาสามารถควบคุมตัวเองได้ ก็จะเป็นการช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดีอีกด้วย” (สรวงมณต์ สิทธิสมาน, 2555)

9.1.7 กิจกรรมการศึกษาด้านความกตัญญูรู้คุณ โดยเฉพาะการไม่ประพடுத்தินให้เป็นທີ່เดือดเนื้อร้อนใจต่อผู้มีพระคุณ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าความกตัญญูกตเวทีเป็นการรู้จักตอบแทนบุญคุณ ทั้งที่เป็นบุคคลและหน่วยงานด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ประพடுத்தินให้เป็นທີ່เดือดเนื้อร้อนใจต่อผู้มีพระคุณ และให้ความช่วยเหลือหรือกิจการของพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะพ่อแม่ซึ่งผู้มีพระคุณสูงสุด “จึงเป็นหน้าที่ของลูกทุกคนต้องเลี้ยงดูท่านตอบแทน เพราะท่านเคยเลี้ยงดูเรามาแล้วเป็นอย่างดี ครั้นเมื่อท่านแก่เฒ่าลง ลูกจึงต้องพยายามเลี้ยงดูท่านเป็นอย่างดีให้เหมือนกับที่ท่านได้ดูแลเราด้วยความลำบากยากเข็ญ วิธีเลี้ยงดูพ่อแม่ นั้นมีทั้งการดูแลร่างกาย ได้แก่ ความพยายามในการจัดหาข้าวปลา อาหาร ขนม ผลไม้อย่างดี แปลกใหม่ มาบำรุงท่านไม่ให้บกพร่องทุกอย่างมือหาเครื่องนุ่งห่มที่ดีและเหมาะสม จัดหาที่อยู่อาศัยให้ได้พักผ่อนอย่างผาสุก ยามท่านป่วยไข้ก็รีบจัดหาหมอมารักษายาพยาบาลและคอยเฝ้าดูแลท่าน ไม่ทอดทิ้งให้เหงา ว้าเหว่ ส่วนการเลี้ยง

น้ำใจ จงพยายามทำทุกอย่างไม่ให้ขัดเคืองใจพ่อแม่ ไม่ทำอะไรให้เป็นทีเดือดร้อน เมื่อท่านมีความประสงค์จะเอาอะไรหรือจะให้เราทำอะไรแล้ว จงพยายามทำตามที่ท่านต้องการด้วยความเต็มใจ หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง อย่าทำให้ท่านไม่สบายใจ จงพยายามจัดทำหรือจัดหาสิ่งของต่าง ๆ มาสนองตอบความต้องการของท่าน โดยเฉพาะเมื่อถึงฤดูมีผลไม้อะไรใหม่ๆ ควรจะจัดหาไปให้ท่านบ้าง แม้สักเล็กน้อยก็ยังดี ถึงแม้ท่านจะหาซื้อเองได้ แต่ท่านย่อมจะมีความรู้สึกดีว่าของที่ท่านได้รับจากลูกนั้น ท่านได้กินทั้งผลไม้และน้ำใจที่ได้รับจากลูกด้วย” (สรวงมณต์ สิทธิสมาน, 2555)

9.1.8 กิจกรรมการศึกษาด้านการประหยัด โดยเฉพาะการวางแผนการใช้จ่ายให้สมดุลกับรายรับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเป็นการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่หามาได้อย่างมีเหตุผล เป็นเรื่องของการประหยัด การใช้ทรัพย์สินอย่างคุ้มค่าโดยการวางแผนการใช้จ่ายให้สมดุลกับรายรับจากการทำงานสุจริตบนฐานของความพึงพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย มีความพอดีทำให้สามารถใช้เงินได้นานที่สุด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริฯ (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2554) ที่ว่า “เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต สามารถคิดและกระทำการบนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล พอเหมาะ พอประมาณกับสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคล ในแต่ละสถานการณ์ แล้วเพียรฝึกปฏิบัติเช่นนี้ จนสามารถทำตนให้เป็นที่พึงของตนเองได้ และเป็นที่พึงของผู้อื่นได้ ในที่สุดโดยเริ่มจาก 1) ความพอมีพอกิน 2) พออยู่พอใช้ ใช้แต่ของที่เป็นธรรมชาติ รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น (ประหยัดค่ารักษาพยาบาล) 3) พอออกพอใจ รู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ใคร่อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น ใช้ชีวิตอยู่ในกิจกรรมออมวันนี้ เศรษฐีวันหน้า 4) เมื่อมีรายได้แต่ละเดือนควรแบ่งเป็นค่าใช้จ่าย 3 ส่วน เก็บออม 1 ส่วนโดยกำหนดส่วนที่ออมไว้ก่อนการใช้จ่ายจะได้จำนวนเงินออมตามที่กำหนดซึ่งมีความแน่นอนมากกว่าเหลือจากการใช้จ่ายแล้วจึงออมและ 5) ยึดความประหยัด ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือย”

9.1.9 กิจกรรมการศึกษาด้านจิตสาธารณะ โดยเฉพาะเป็นการให้ความร่วมมือกับหมู่คณะเพื่อให้งานของส่วนรวมสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้มีจิตคิดถึงสาธารณะจะมีความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนต่อสังคม ร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมและรักษาสาธารณประโยชน์ ดังที่ ทิพมาศ เสวตวรโชติ (2557) กล่าวว่า “ความมีจิตสาธารณะทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะร่วมและมีส่วนช่วยเหลือสังคม สำนึกถึงพลังของตนเองว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาก็ได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ สังคมทุกวันนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความมีน้ำใจไมตรี การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันโดยไม่หวังผลตอบแทน การดำรงชีวิตในสังคมที่มีการช่วยเหลือกันถึงแม้ว่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเราหรือเราไม่ได้เดือดร้อนด้วย แต่ก็เต็มใจที่จะแบ่งปันให้การช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน ขจัดหรือชะลอการก้าวเข้าสู่สังคมแบบตัวใคร

ตัวมัน ไม่สนใจสังคมรอบข้างคิดแต่ประโยชน์แห่งตน” คณาจารย์จึงควรปลูกฝังความตระหนักในความสำคัญของการมีจิตสาธารณะเพื่อให้นักศึกษาเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมมือกันในรูปของหมู่คณะที่มุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จที่เกิดคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อที่จะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม การเมือง เศรษฐกิจในที่สุด

9.1.10 กิจกรรมการศึกษาด้านความเมตตากรุณา โดยเฉพาะการเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อให้สังคมส่วนรวมมีความสุขทั้งนี้เป็นเพราะความเมตตากรุณาเป็นทั้งความรักและความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความรู้สึกสงสารเมื่อพบเห็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เกิดความคิดที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เป็นการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยทั่วไป นับเป็นเรื่องของความเสียสละ “ซึ่งเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่ค้ำจุนสังคมไทยให้อยู่รอดปลอดภัยมาได้จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะบรรพบุรุษของเราได้เสียสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาผืนแผ่นดินไว้เป็นมรดกตกทอดมาถึงลูกหลานได้อาศัยกันอยู่ในปัจจุบัน การเสียสละของบุคคลดังกล่าวเป็นสิ่งที่เยาวชนไทยควรตระหนักและศึกษาเรียนรู้ พร้อมทั้งนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติในการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะนำมาสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม แนวทางการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีความเสียสละต้องเริ่มจากการปลูกฝังจิตสำนึกถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ฝึกการอุทิศตนเป็นประโยชน์แก่สังคม โดยนิสิตนักศึกษาควรสมัครเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน โครงการค่ายอาสาพัฒนาชนบท การสงเคราะห์ผู้อื่นด้วยการให้ทาน การแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น และให้การช่วยเหลือผู้อื่นในด้านต่างๆ การเสียสละควรเริ่มจากครอบครัวอันเป็นหน่วยเล็กๆ ของสังคม ในลักษณะการเสียสละความสุขส่วนตัวให้แก่กัน เสียสละทรัพย์สินที่หามาได้ด้วยความเหนื่อยยากให้แก่กัน ทั้งในยามปกติและคราวจำเป็นด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละเป็นการสร้างความนับถือ ผูกไมตรี ทำคนเกลียดให้รัก ทำคนที่รักอยู่แล้วให้มีความรักมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความชื่นชมยินดีต่อกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้หรือผู้รับ คนที่มีน้ำใจเสียสละคิดแต่จะเฉลี่ยแบ่งปันลาภผลและความสุขของตนแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ นั่น ไม่ว่าใครๆ ก็อยากคบหาสมาคมด้วย (ศาสนาอิสลาม, 2558)

9.2 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นกรอบของความดีงามโดยมีคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งแต่ละศาสนาต่างก็มุ่งที่จะให้ศาสนิกชนอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข ทำให้คณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมแก่นักศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านความเมตตาของกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุ 40-50 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอาจารย์ที่มีอายุมากมีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคงกว่าจึงมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวมได้มากกว่า นอกจากนี้อาจารย์ที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีผลต่อความเมตตาแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้เพราะอายุและประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กันนั้นคือผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์มากด้วย 2) ด้านความอดทน ขยันหมั่นเพียร อาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อความอดทน ขยันหมั่นเพียรแตกต่างกัน โดยกลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการศึกษาในระดับปริญญาเอกต้องใช้ความมานะอดทนในการศึกษาหาความรู้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์จนเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บุคคล สังคม และวงวิชาการที่ก้าวหน้าอยู่ในปัจจุบัน

9.3 แนวทางการปลูกฝังกิจกรรมการเรียนรู้การสอนส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

9.3.1 ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังแก่นักศึกษาอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่การจัดกิจกรรมตรงอาจารย์ผู้สอนจัดขึ้นตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร และการจัดกิจกรรมเสริม คณะหรือสถาบันจัดขึ้นเป็นโครงการ/กิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ของนักศึกษาเช่น โครงการ/กิจกรรมทำความสะอาดมหาวิทยาลัย สถานที่สำคัญในชุมชน การออกค่ายพัฒนาชนบท ฯลฯ ในการจัดกิจกรรมเหล่านี้สถาบันควรมีการเสริมแรงโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรทางการศึกษางบประมาณ รวมทั้งการยกย่องชมเชย การมอบรางวัลการทำความดีเชิดชูเกียรติผู้ที่มีจริยธรรมเพื่อเป็นตัวอย่างของการทำความดี ในส่วนของเป้าหมายของกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กิจกรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาตนเองและครอบครัวโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสิ่งแวดล้อมของครอบครัวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคมและชุมชนอย่างมีความสุข 2) กิจกรรมจริยธรรมพัฒนาชุมชนและสังคมเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อม

9.3.2 แนวทางการปลูกฝังกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา สรุปได้ดังนี้

9.3.2.1 คณาจารย์และบุคลากรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี คณาจารย์ผู้สอนนอกจากจะต้องมีความรอบรู้ รู้ลึก รู้จริงในสิ่งที่สอนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ศึกษาได้แล้วยังต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยทั้งนี้เพราะการที่นักศึกษาได้เห็นตัวอย่างหรือมี

ต้นแบบที่ดีนับเป็นการสอนโดยการปฏิบัติให้เห็นจริงซึ่งมีค่ามากกว่าการสอนโดยใช้คำพูด สอดคล้องกับ ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory) ของ Vittorio Gallese, Leonardo Fogassi and Giacomo Rizzolatti (อ้างถึงใน Maslow, 1987) ที่กล่าวว่า “เซลล์กระจกเงาเป็นเซลล์ชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่คอยทำหน้าที่ในการเลียนแบบพฤติกรรมด้านต่างๆ ของผู้อื่นมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง มีผลให้เด็กมีการเลียนแบบมาจากพฤติกรรมของบุคคล ใกล้ชิดหรือแม้กระทั่งบุคคลต่างๆ ที่ได้พบเห็น ถึงแม้ว่าเด็กจะไม่ได้เลียนแบบในทันทีที่เห็นแต่ สมองจะเก็บภาพการกระทำเหล่านั้นไว้ และพร้อมที่จะเลียนแบบเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ ใกล้เคียงกัน” นอกจากนี้การเชิญบุคคลต้นแบบที่ได้รับการยกย่องด้านคุณธรรมจริยธรรมใน สังคมมาให้ข้อคิดกับนักศึกษาทั้งในชั้นเรียนหรือการจัดประชุม อบรม สัมมนา ถือว่าเป็นการใช้ สื่อการสอนที่พิเศษที่สุดที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ เป็นแนวทางให้แก่นักศึกษาในการประยุกต์ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

9.3.2.2 การปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม ให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมใน ปัจจุบันจิตสำนึกทางคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมรวมทั้งนิสิตนักศึกษาเสื่อมลงมาก เกิด ค่านิยมใหม่ที่ไม่เหมาะสม เช่นการฉกฉวยโอกาสทางธุรกิจเพื่อความร่ำรวย เกิดแนวคิดโกง บ้างแต่รวยไม่เป็นไร หนักไปกว่านั้นคือเกิดการยอมรับรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน โดยขอให้ ตนเองได้ผลประโยชน์ด้วย ซึ่งเป็นความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่ผิดเพี้ยนไปจากหลัก ศีลธรรมและคุณธรรม จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของคณาจารย์ทุกคนที่จะต้องชี้ให้นักศึกษาได้เห็น อย่างชัดเจนว่าอะไรถูก อะไรผิด สิ่งใดเป็นสิ่งที่มีความน่ารังเกียจรวมทั้งต้องฝึกให้สามารถคิด วิเคราะห์ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมด้วยการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์จึงเป็น การพัฒนานักศึกษาโดยการสร้างหลักการหรือแนวความคิดที่ดีงามให้เกิดขึ้นในจิตใจของ นักศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการแสดงออก ตัวอย่างเช่นความ ภาคภูมิใจที่เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ภูมิใจในการทำสิ่งที่ดี ไม่เอาของที่ไม่ใช่ของตนมาเป็นของตน แม้ว่าจะไม่มีใครเห็นก็ตามมีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาปความภูมิใจในการรักษาความสัตย์มี ความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่นตระหนักในความสำคัญของความยุติธรรมการรู้จักข่มใจตนเองมี ความอดทนอดกลั้นอดอ้อมภูมิใจในความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของ สถาบันการศึกษาและสังคม มีวินัยในตนเอง ใฝ่เรียนใฝ่รู้ภาคภูมิใจในความสำเร็จจากการ พึ่งพาตนเองยึดมั่นในความกตัญญู อดทนขยันหมั่นเพียรมีจิตเมตตากรุณา รวมทั้งการปลูกฝัง ค่านิยมที่เป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละสถาบัน เช่น คุณลักษณะบัณฑิตของ มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ได้แก่ ความอดทน อดกลั้น ขยัน สามัคคีคุณลักษณะบัณฑิตของ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ได้แก่เรียนเป็น คิดเป็น มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทำงานเป็น เน้น วัฒนธรรม รักความถูกต้อง

9.3.2.3 การสอดแทรกเรื่องราวทางคุณธรรมจริยธรรมทุกครั้งที่สอนในการเรียนการสอนคณาจารย์ต้องสอดแทรกเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมโดยการนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบันมาสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกครั้งที่มีโอกาสสถาบันควรกำหนดขึ้นเป็นนโยบาย มีแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติ และมีการฝึกอบรมคณาจารย์ให้มีทักษะในการสอนสอดแทรก เชื่อมโยง ซึ่งอาจจะทำโดย 1) การนำเข้าสู่บทเรียนโดยการตั้งคำถามต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2) กล่าวถึงระหว่างสอน และ 3) กล่าวถึงในลักษณะของการสรุปท้ายบทเรียนโดยการอธิบายเชื่อมโยงกับเนื้อหาเรื่องราวที่สอน หรือยกขึ้นมากล่าวในกรณีที่เป็นเหตุการณ์สำคัญทางจริยธรรมที่มีผลกระทบในวงกว้าง การสอดแทรก การเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระในหลักสูตรนับเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางคุณธรรมจริยธรรมซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทั้งในหน้าที่การทำงานและในการดำเนินชีวิตประจำวัน

9.3.2.4 กำหนดให้เป็นงานสำคัญของสถานศึกษา โดยกำหนดโครงการ/กิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นงานสำคัญ หรืองานหลักของสถาบันทั้งที่เป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริม เพื่อให้คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาต้องร่วมด้วยช่วยกันที่จะพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Qualifications Framework: TQF) ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) 2) ด้านความรู้ (Knowledge) 3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณาจารย์ทุกคน ทุกภาคส่วนที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมมีใช้งานของคนใดคนหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นงานที่ทุกคนทุกภาคส่วนต้องร่วมกันทำและควรจะทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

9.3.2.5 ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติทางจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีประสบการณ์ตรงต่อกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษามีการค้นพบคุณธรรมจริยธรรมจากเนื้อหาสาระ กิจกรรมการศึกษาต่าง ด้วยตนเอง เกิดจิตสำนึกที่จะปฏิบัติต่อเนื่องเป็นประจำจนเป็นนิสัย มิใช่ทำเพื่อความสนุกสนาน ชั่วครั้งชั่วคราวหรือทำตามกระแสนิยม ในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่องควรมีการเสริมแรงให้กำลังใจโดยเริ่มจากการสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางความคิดให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเป็น

ผู้มีคุณธรรมจริยธรรม จัดให้มีการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลสำคัญที่กระทำความดีงามจนประสบผลสำเร็จ ได้รับความนิยมนิยมชมชอบเมื่อทำความดี ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งเพื่อให้เห็นว่าการทำความดีนั้นเป็นสิ่งที่ควรแก่การยกย่อง ได้รับรางวัล เป็นความภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัวในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ประสบผลสำเร็จนั้น ควรสร้างช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลายในการทำความดีให้นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสเท่าๆกันรวมทั้งการให้รางวัลเกียรติยศซึ่งเป็นการสร้างเสริมแรงจูงใจให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องแก่นักศึกษาคณาจารย์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในทุกด้าน ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะต้องสอดส่องค้นหาคนที่ทำความดี มีพฤติกรรมจริยธรรมมายกย่อง ชื่นชม และมอบรางวัลให้เป็นขวัญกำลังใจเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีไปในขณะเดียวกัน

10. ข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่ค้นพบ นำไปสู่การอภิปรายผลได้ว่าการวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ข้อเสนอแนะต่อไปนี้ ผู้วิจัยนำข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดมาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติให้นักศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น ดังนี้

1) การส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยการนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเป็นกรณีศึกษา เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้นักศึกษาไม่เป็นคนโกหกหรือปกปิดข้อเท็จจริงเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

2) ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีกิริยาจาสุภาพ โดยจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตนและเรียนรู้เรื่องกาลเทศะ ความเหมาะสมมากขึ้น

3) ส่งเสริมความมีวินัย โดยการอบรมปลูกฝังให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาสังคม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

4) กระตุ้นเตือนให้นักศึกษาตระหนักในความสำคัญของการอยู่ร่วมกันด้วยความรักสามัคคีเช่น การร่วมกันทำความสะอาดสถานที่สำคัญของชุมชน กิจกรรมกีฬา กิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท ฯลฯ

5) ควรปลูกฝังให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองโดยเฉพาะการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการปรับปรุง แก้ไขผลการกระทำที่ผิดพลาดไปให้ถูกต้อง โดยการให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล

6) ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน/กิจกรรมที่ต้องใช้ความเพียรพยายาม เพื่อให้มีความอดทน ไม่แสดงอาการหงุดหงิด รำคาญใจ เมื่อต้องอยู่กับสถานการณ์หรือบุคคลที่ไม่ชอบ

7) ส่งเสริมความกตัญญูรู้คุณ โดยฝึกให้รู้จักการจดบันทึกสิ่งที่นักศึกษาได้กระทำหรือกิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

8) ส่งเสริมการประหยัด โดยการใช้แรงงาน เวลา และทรัพย์สินส่วนตัวและสาธารณะ อย่างคุ้มค่า เช่น การรณรงค์การใช้น้ำ การใช้พลังงานอย่างประหยัด

9) ควรร่วมกันก่อตั้งกลุ่มผู้นำเพื่อยุทธศาสตร์ต่อส่วนรวมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ

10) ควรปลูกฝังความมีเมตตา กรุณา โดยเฉพาะการเสียสละ ยินดีที่จะทำงานมากกว่าคนอื่นเพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ เช่น ส่งเสริมการฝึกอบรมความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง/ References

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ทิพมาศ เสวตวรโชติ. (2557). *จิตสาธารณะ (Public Mind)*. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2557 จาก

<http://taamkru.com/th>.

นลินี ทวีสิน. (2549). *รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม*

จริยธรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา.

เปรม ติณสูลานนท์. (2555). *พลเอกเปรม วอนทุกฝ่ายปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เด็ก ๆ เพื่อ*

สร้างให้เป็นคนดีต่อไปในอนาคต. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก

pr.prd.go.th/nakhonratchasima.

โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก แผนกการศึกษา. (2554). *ความสามัคคี*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม

2555 จาก <http://www.rta-band.com>.

วริยา ชินวรรณ. (2546). *จริยธรรมในวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

สรวมณต์ สิทธิสมาน. (2555). *5 วิธีฝึกลูกให้มีความยับยั้งชั่งใจ*. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2557

จาก ASTV ผู้จัดการออนไลน์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). *การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบ*

การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: วีทีซี.คอมมิวนิเคชั่น.

สุทัศน์ พงษ์กุลบุตร. (2549). *การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์

ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ศาสนานิสมาน. (2558). *หลักศาสนา*. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2558 จาก

<http://sites.google.com>.

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2554). *เศรษฐกิจพอเพียง*.

สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555 จาก <https://wordpress.com> 2554

ศิริลักษณ์ เบญจภูมิริน. (2557). *ข่าวกันบาตร*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2558 จาก

www.kamsondeedee.com.

อำรุง จันทวานิช. (2542). แนวคิดการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *วารสารข้าราชการครู*, 19(3), 5-9.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Education and Psychological Measurement*, 30, 607–610.

Goldsmith, M. (2005). *The Global Leader of the Future: New Competencies for a New Era*. Retrieved May 19, 2014, from <http://www.Leadervalue.com/Content/detail.asp?>.

Greenfield, W.D. (1998). The moral socialization of school administration: inform role learning outcomes. *Educational Administration, Quarter*, 21(4), 99-199.

Greenfield, W. and Blumberg, A. (1998). *The Effective Principal: Perspective on School Leadership*. 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon.

Maslow, A. H. (1987). *Motivation and Personality*. New York: Harper Row Publisher.